

СЪВРЕМЕННИ ПЕРСПЕКТИВИ В КЛАСИЧЕСКИТЕ И НОВИТЕ ФИЛОЛОГИИ

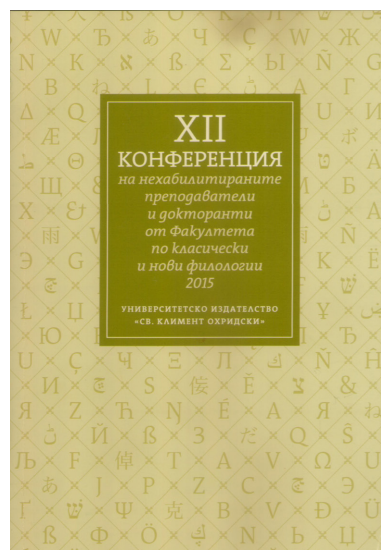
Веселинов, Д. – съставител. (2015). *XII конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии*.
София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. 357 с.

Рая Живкова-Крупева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Сборникът от XII конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии 2015 със съставител проф. д.ф.н. Димитър Веселинов е посветен на поредната годишна конференция на Факултета по класически и нови филологии, в която по традиция взимат участие нехабилитираните преподаватели и докторантите от Факултета. От няколко години насам е въведена и нова добра практика да се дава възможност за изява и на студенти от Факултета по класически и нови филологии. Сборникът е разделен на няколко секции по научни направления, както следва: Езикознание, Литературознание, Език и култура, Методика, като студентските статии са обособени в отделна секция: Студентска секция.

В предговора към сборника съставителят проф. д.ф.н. Димитър Веселинов изтъква значимостта на Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като най-големия в университета и с „водещо място в страната и в региона“ (Vesselinov, 2015: 9). Съставителят също подчертава ролята на конференцията на Факултета по класически и нови филологии като утвърден научен форум, към който има нестихващ интерес в научните среди. Отбелязва се, че темите са интересни и актуални, като се разглеждат „с оглед на различни школи и

лингвокултурни традиции“, което е в основата на „оригинални идеи, които често имат принос не само в национален, но и в световен план“. Съставителят също подчертава важността на проявения от страна на студентите от Факултета интерес към научния форум.

В секция „Езикознание“ се третира пъстра палитра от лингвистични въпроси в многообразие от езици, сред които немски, турски, китайски, северногерманските езици, френски, италиански, английски, като в редица случаи се третират въпроси на съпоставителното езикознание, като се прави съпоставка с български език.

В статията *За един тип парафрази в немски медийни текстове* Лилия Бурова прави терминологичната разлика между понятията ‚парафраза‘ и ‚перифраза‘, като изтъква, че в български за разлика от немски не се прави ясна семантична разлика, но ‚перифраза‘ е термин по-скоро употребяван в литературознанието, докато езиковедският термин е ‚парафраза‘. Авторката привежда редица примери от немски публицистични текстове, където е използвана парафраза, без това да се налага от гледна точка на кохезията. Сред причините за това явление според Лилия Бурова са: „страх от повторения, страх от двусмислица, желание да се изтъкнат допълнително качествата на обекта, чувство за модност на употребата“ (Burova, in: Vesselinov, 2015: 19)

В текста *Винителният падеж в писмените паметници на турския език от XIII – XV век* Жана Желязкова изтъква, че в турския език първоначално винителният падеж е имал за основна функция изразяване на определеност, а по-късно се използва за прякото допълнение. Тенденцията към употреба на винителен падеж за пряко допълнение независимо от категорията определеност се засилва през периода XIII – XV век, като в съвременния турски език, когато обектът е отделен от сказуемото посредством други части на изречението, прякото допълнение се оформя задължително във винителен падеж. Авторката разглежда падежните форми и употребата на винителния падеж през периода, посочен в заглавието. Падежните форми са обособени в две групи: същински форми на винителен падеж и други окончания, употребени във функцията на винителен падеж. Посочени са функциите на винителния падеж. Изтъкната е многозначността му в употреби вместо други падежи.

В *Семантико-синтактични аспекти на винителния падеж в съвременния турски език* Милена Йорданова разглежда вижданията за формата, функциите и значенията на турския винителен падеж на водещи турколози от различни школи, като анализът ѝ е основан върху съвременни изследвания. Авторката изтъква, че има две основни виждания по отношение на формата на винителния падеж. Едни автори са на мнение, че наличие на винителен падеж се установява по наличието на определен афикс, а дру-

ги, че винителният падеж може да се изрази както афиксално, така и безафиксално. В изследването си авторката приема, че „винителният падеж в турския език се изразява посредством афикс“. Милена Йорданова посочва формалните, синтактичните и семантичните характеристики на акузатива в съвременния турски книжовен език.

Във *Факултативността като лингвистично явление и проекциите му в системата на китайската граматика* Антония Цанкова изтъква важността на факултативността като явление за граматичната система на китайския език. Авторката определя явлението в съвременния китайски език като: **„Възможността в едни и същи контекстуални условия да бъде граматически допустима взаимната замяна между неутралната (речникова) и маркираната с показател форма без промяна на общата граматична интерпретация на изказването“**. Авторката разглежда факултативността в категориите единичност/множественост и аспектиалност/темпоралност в китайския език. Антония Цанкова установява, че при аспектиално-темпоралните категории маркираните форми са ясно противопоставени на неутралната. Тяхното функциониране в речта е в голяма степен обусловено от екстралингвистични фактори.

В *Ранни случаи на „обратен преглас“ в северногерманските езици* Владимир Найденов разглежда случаи на обратен преглас в слаби глаголи от класове I и III в староскандинавски, като заключава, че за утвърждаването на обратния преглас при глаголи с кратки основи от клас I в староскандинавски вероятно са изиграли роля глаголите от клас III.

В *Залогово-модална съчетаемост във френския език* Маргарита Руски разглежда пасив и експлицитна модалност (модални глаголи и пасивни конструкции), пасив и имплицитна модалност (възвратен пасив и инфинитивни конструкции) и прилагателни имена, завършващи на *-able, -ible*.

В *Гръцки елементи в турския жаргон* Мануела Даскалова разглежда накратко характеристиките на жаргона. Авторката се фокусира върху гръцките заемки в турския жаргон. Изброени са 144 думи и словосъчетания, съдържащи елементи от гръцки произход, като е посочено, че 39 от тях се употребяват и в книжовния език с различно значение. Мануела Даскалова прави извода, че тематичният обхват на гръцизмите в турския език е много широк, като немалка част от тях са навлезли в жаргона с променено значение.

В *История на заемаването на думи от италиански произход в българския език* Евгения Атанасова посочва италианските думи като най-стария пласт западноевропейски думи в българския език, датиращи от XII – XIII век. Авторката подробно разглежда различни начини на заемане и изтъква, че в края на XX и началото на XXI век отново се наблюдава пряко заемане на думи от италиански език.

В *Мястото на кондиционала и императива в съвременната португалска глаголна система* Весела Чергова разглежда императива и кондиционала в

съвременния португалски език от формална, функционална и семантична гледна точка. Авторката прави извода, че императивът и кондиционалът нямат поведение на наклонения в португалския език.

В *Проблеми при предаването на глаголните времена при превод от датски на български език* Елена Стоицева разглежда преводи от датски на български, направени от двама преводачи на Андерсен. Корпусът на авторката са пет приказки на Андерсен. Елена Стоицева очертава характеристиките на сегашно време, претерит, перфект, плусквамперфект, бъдеще време и бъдеще предварително в датски език. Авторката прави изводи-препоръки за превод от датски на български език.

В *Синтактични особености на гръцкия патеричен сборник „Изречения на светите отци“ – тематична колекция (Aprophthegmata patrum, collectio systematica)* Алексей Стамболов разглежда синтаксиса на имената и синтаксиса на глагола в говоримия гръцки език, а също прави и кратък преглед на синтактичните особености в разглежданото от него произведение. Изводът му е, че както и при почти всички други гръцки средновековни текстове и тук се наблюдава интересна смесица от форми от живия език и от богатото книжовно наследство.

В *Preposing of The Direct Object in English and Bulgarian* Биляна Овчарова разглежда случаите на препозиция на прякото допълнение в английски и в български език. За примери от английски език авторката е използвала Британския национален корпус. Биляна Овчарова прави извода, че именна фраза в препозиция може да функционира като пряко допълнение и в английския, и в българския, като в английски език, за разлика от българския, това не налага инверсия на подлога и сказуемото.

Величка Спасова основава статията си *Изказвания в отговор на преки алтернативни въпроси* на корпусно изследване върху изказвания, направени в отговор на алтернативни въпроси. Авторката посочва използваните от нея корпуси и дефинира понятието алтернативен въпрос. Тя разглежда правилните отговори и въпросно-отговорните пресупозиции. Изказванията в отговор на алтернативни въпроси са групирани на: отговори, в които слушателят избира първата алтернатива, отговори, в които слушателят избира втората алтернатива, и други изказвания (отричане на истинността и на двете алтернативи, потвърждаване на истинността и на двете алтернативи), изказвания, които отразяват перлокуционния ефект на въпроса у слушателя, и изказвания-въпроси. Посочени са също алтернативни въпроси, които остават без отговор.

В *Reduction of Unstressed E To I in Judeo-Spanish in Eastern Bulgarian Area Based on Texts from The Beginning of the XXth Century* Искра Добрева представя фонологична особеност на юдейския испански в Източна България, като се фокусира върху текстове, написани на ръка и на пишеща машина на латиница и на кирилица в началото на XX в. Авторката обосновава употребата на поня-

тието юдейски испански като включващо разновидностите юдезмо, хакетия, ладино, шпаньол.

В *Продуктовите имена в ИКЕА – традиция в развитие*. Ономастично изследване Цвета Добрева представя стъпките на ономастично изследване върху имена на продукти на шведската фирма ИКЕА, което ще прави.

В секция „Литературознание“ са разгледани произведения от датската, френската, англоезичната, персийската и турската литература, принадлежащи към различни периоди от древността през Романтизма и Реализма до Постмодернизма.

В статията *Самотата според съвременните датски романисти Петер Хьо и Йенс Кристиан Гьорндал* Надежда Михайлова разглежда самотата в съвременната датска литература като „начин на съществуване, необходимост за осигуряване на пространство за самовглъбяване и себетълкуване, но също и избор, плашещ, но неизбежен за личностното развитие“.

В *Азът в „Мисли“ на Блез Паскал* Вълчан Вълчанов изтъква, че Блез Паскал е първият френски автор, който говори за Аза и написва Аз в субстантивирана членувана форма. Авторът разглежда понятието Аз според Паскал, омразата към Аза и Азът и единението му с Бог.

В *Biofictions as Part of Contemporary Fiction* Мария Кръстева се фокусира върху все по-популярен сегмент от съвременната белетристика – биографичната белетристика. Авторката изтъква различията между биографията и биографичната белетристика и разглежда жанра биография на литератор като постмодерен литературен жанр.

В *Emma Woodhouse's Journey from Ignorance to Knowledge* („Emma“ by Jane Austen) Мери Райкова разглежда развитието на характера на героинята на Джейн Остин Ема от едноименния роман. В началото героинята е горделива, подвластна на илюзии, заблуди и пристрастност и постепенно израства до себеосъзнатост и познания за света.

В *Парадоксите на фантастичното у Шарл Нодие* Александра Желева разглежда двойствеността в схващането за фантастичното у основоположника на френския фантастичен разказ Шарл Нодие.

В статията си *Тримата братя и златната нишка на безсмъртието в мита за Ферейдун – „Шах-наме“ („Книга за царете“)* на Абулгасем Фердоуси Сирма Костадинова изтъква, че епосът „Шах-наме“ „илюстрира традиционни ирански представи за семейството и родината, за съдбата, за битката със смъртта и осмислянето на загубата“.

В *Танзиматският период в новата турска литература – вододел между две литературни епохи* Константин Поборников разглежда особеностите на турската литература през периода на обществено-политически промени и културна европеизация в Османската империя (1839 – 1896).

В *Романът на Кристоф Рансмайр „Последният свят“ през призмата на интертекстуалността* Ева Пацовска цели да покаже, че разглежданото от

нея произведение „не просто времево, а и според своите концепция и функции е пример за постмодерен роман“. Авторката посочва типичните за постмодернизма отказ от мимезис, автономност и откъсване от авторитети, еkleктизъм, смесване на разнородни понятия и преплитане на различни гледни точки и перспективи на разказване, множество повторения и цитати, като на преден план изтъква интертекстуалността.

В *Идентичност и принадлежност в романа на Ханиф Курейши „Черният албум“* Александър Трендафилов анализира „как в романа *Черният албум* (1995) Курейши разстройва полярността между подчинение и противопоставяне спрямо доминиращите форми на репрезентация“. Авторът на статията изтъква, че целта на Курейши е да разкрие условността на малцинствената позиция на хибридният субект и че овластяването чрез общностно присъединяване или приспособяване към западните култури е трудно постижимо.

Секцията „Език и култура“ съдържа статии, посветени на латинския език и римската култура, на португалски език и култура, на немски език и култура и на езика урду и свързаната с него култура. Представени са две съпоставителни изследвания върху френски и български език и култура и върху гръцки и български език и култура. Други две изследвания са фокусирани върху езика в корпорациите и корпоративната култура и межкултурното общуване в сферата на бизнеса. Не на последно място, една от статиите е посветена на проекта *Écriture féminine*.

В статията *Квинтилиан като извор за историята на античното образование* Глория Бакърджиева разглежда задълбочено отделни книги от Квинтилиановото произведение *Institutio Oratoria*, от които получаваме детайлна представа за цялостното образование с езикова насоченост в Рим през I в. сл. Хр. Авторката подчертава, че според древноримския ретор целият процес на обучение трябва да има характер на игра. Тя също подробно обяснява разликите между понятието на древните за „граматика“, което е много по-обширно и многопластово, и съвременното стеснено значение на термина. Авторката доказва, че „произведението на Квинтилиан ни запознава с теорията и практиката в езиковото обучение в римската традиция както по роден, така и по чужд език, но също ни дава поглед върху нагласата на римляните към културата, чужда и родна, към историческото взаимодействие в нея, към процесите на межкултурен обмен“.

В *Когато голотата бе наречена „гола“ или... как португалците обличаха индианеца през първия век след откритията* Вера Киркова, позовавайки се на писмени свидетелства от епохата, проследява промяната на отношението към туземците от идеализиране към демонизиране.

В *Към представата за другия, отразена в българската и френската фразеология* Жана Кръстева разглежда оценъчността в представата за Другия,

отразена във фразеологията в българския и във френския език. Авторката представя семантичната опозиция свой – чужд, устойчиви словосъчетания с компонент етноним без оценъчен характер (свързани с храненето, бита и облеклото; обозначаващи субстанции, животни, явления; свързани с изкуство, спорт, занимания), устойчиви словосъчетания с компонент етноним с оценъчен характер (изразяващи положителна оценка и изразяващи отрицателна оценка) и евфимистична употреба на устойчиви словосъчетания с компонент етноним. Жана Кръстева стига до извода, че и в българския, и във френския сред устойчивите словосъчетания с компонент етноним преобладават тези с отрицателен оценъчен характер.

В *Leaders, Storytellers and Performers: Representations of Group Identity Through Narrative Discourse in AIESEC Bulgaria Community of Practice* Пламена Вълчева разглежда функциите на разказването на истории в организациите и дискурсивното конструиране на лидерството.

В *Умалителността като експресия на субективно отношение* Бисерка Велева цели да изведе основните функционални типове на употреба при българското и немското съществително име.

В *Българско-гръцки и гръцко-български разговорници след 1944 г.* Нели Попова представя обобщена информация за издадените в България от 1944 г. до наши дни българско-гръцки и гръцко-български разговорници, като изследването се базира на библиографска справка от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. Статията е разделена на обща част, същинска част и част за допълнителна информация.

В *Особености на шаманизма в Корея* Светослава Пейчева изтъква, че шаманизмът в Корея е една от най-старите религиозни форми, впоследствие повлияна от будизма, даоизма, християнството и конфуцианството. Авторката подчертава, че в днешно време разбирането за света на корейците е повлияно подсъзнателно от шаманизма, макар и за тях самите да не е лесно да го разпознаят. Същността му е трудно да бъде точно формулирана, но е основана на вярата в добри и лоши духове, които само шаманите могат да контролират. Светослава Пейчева подробно разглежда множество корейски шамански ритуали.

В *Измерения на проекта Écriture féminine* Радея Гешева прави кратък обзор на явлението в западноевропейския контекст, проследява проявленията му в Италия и откроява отличителните му черти. Авторката обосновава избора си на превода на български на *Écriture féminine* като женствено писане.

В *Усещане за жена – популярни женски образи в разказите на Исмат Чугтаи и Садат Хасан Манто* Лилия Денева изтъква изключителната роля на двамата автори в прогресивистичната литература на урду. Авторката определя Манто и Чугтаи като „скандални“ автори с блестящи произведения“, като подчертава, че много от творбите им са били забранявани в един или друг момент в Южна Азия.

В *Межкултурните различия като елемент на бизнес комуникацията* Гергана Фъркова изтъква значението на невербалната и паравербалната комуникация при межкултурното общуване. Авторката привежда пример от българо-немската бизнес комуникация.

Секция „Методика“ съдържа статии, посветени на интернет и компютърните технологии в обучението по чужд език, творчески аспекти в чуждоезиковото обучение и нови насоки и тенденции в методическата подготовка на учителите по чужд език.

В статията *Характеристика на мултимедийни компютърни дидактически игри* Николина Искърва се фокусира върху мултимедийните компютърни игри, като изрично посочва, че се прави разлика между тях и мултимедийните игри изобщо. Авторката изтъква характеристиките на добре разработена компютърна игра. Николина Искърва подчертава, че „много важен момент при проектирането на игрите за чуждоезиково обучение е игровата дейност да е силно обвързана с поставената дидактическа цел“.

В *Езикови особености на синхронната комуникация в чата на мултиплейър ролевите игри (MMORPG)* Ресена Шутева се фокусира върху една от онлайн игрите с огромен брой участници, която според нея има отлични характеристики. Авторката представя приликите и разликите между традиционния чат и чата в MMORPG.

В *Дискурсивни техники в интерлингвалните текстови интеракции онлайн на френски език между студенти от икономическите специалности* Магдалена Маркова основава изследването си на корпус от текстови интеракции. Тя уточнява, че електронните интеракции на френски протичат изцяло между студентите. Авторката обяснява същността и спецификите на латералните епизоди, съдържащи специфични дискурсивни техники, в монолингвална и екзолингвална ситуация. Тя разглежда също латерални епизоди в интерлингвалната комуникация, като представя някои резултати от изследването на корпуса и епизоди на договаряне на смисъла.

В *Творчески аспекти на чуждоезиковото обучение* Зорница Лъчезарова разглежда отношението на преподавателя към съответната дисциплина, отношението на студентите към съответната дисциплина, задачи, свързани с творческа изява, и възможни проблеми.

В *Нови насоки и тенденции в методическата подготовка на учителите по чужд език* Радияна Дринова представя и анализира новите концепции в методическата подготовка на преподавателите по чужд език. Авторката представя значимите компоненти, формиращи професионалните знания и умения, и основополагащите цели на специализираната методическа подготовка на бъдещите учители. Тя подчертава важната роля на рефлексията: „Убедени сме, че приложените рефлексивни процеси в теоретичната и практическата подготовка на преподавателите провокират тяхното пълноценно

и целенасочено участие в процеса на конструиране на желаната професионална компетентност“.

Студентската секция съдържа четири разработки на студенти от Факултета по класически и нови филологии в областта на английското езикознание (*Resolving Agency and Telicity via Syntax and Word-formation. Secondary <EN> Verbs in English* с автор Георги Георгиев), в областта на литературата и културата на старогръцки и латински (*Прологът Дионис от Лукиан – поглед към познатото през очите на „другите“* с автор Елина Боева и *Идеята за равнопоставеността между половете в сатиричния роман на Лудвиг Холберг „Подземното пътешествие на Нилс Клим“ (Nikolai Klimii iter subterraneum, 1741)* с автор Цветомира Колева) и в областта на историята на обучението по английски език (*Изучаването на английски език в СОУ „Христо Ясенов“, гр. Етрополе* с автор Марина Събкова-Борисова).

Статиите са на разнообразна тематика, като всеки от авторите дава своя ценен принос в областта на научните си интереси към научноизследователската дейност на Факултета по класически и нови филологии в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Трябва да се отбележи и студентският принос към конференцията, който свидетелства за приемственост в интереса към филологическата наука.

MODERN PERSPECTIVES IN CLASSICAL AND MODERN PHILOGIES

✉ **Dr. Raya Zhivkova-Krupeva, Assist. Prof.**

Sofia University

15, Tzar Osvoboditel Blvd.

1504 Sofia, Bulgaria

E-mail: r.zhivkova@uni-sofia.bg